

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

الموجز فی اصول الفقه

اصل برائت

جلسه ۵۱

استاد وافی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

الفصل الاول: اصالة البرائة

اختصاص الحديث بما يكون الرفع منه على الامّة:

لسان حديث رفع، لسان منت بر امت است و لذا رفع مخصوص اثری است که رفع آن منت بر امت باشد

نه بر فرد خاص. پس حديث شامل مواردی که رفع آن منت نباشد نمی شود، مثل این موارد:

۱- زمانی که کسی مال دیگری را بخاطر جهل و نسیان تلف کند ضامن است، زیرا حکم به عدم

گرامت بر خلاف منت است.

ImamSadiq.tv ۲- زمانی که حاکم شرع محکوم را مجبور به بیع کند، بیع اجباری صحیح است و شامل «ما اکرهوا»

علیه» نمی شود، زیرا بطلان بیع خلاف منت است.

۳- زمانی که حاکم شرع مدیون متمکن را مجبور به قضاء دین کند شامل «و ما اکرهوا» نمی شود،

زیرا شامل شدن خلاف منت است.

۳- مرسله الصدوق:

شیخ صدوق روایت مرسلی را از امام صادق علیه السلام روایت می کنید به این مضمون: کل شیء مطلق

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

حتی یرد فیه نهی.

حديث دلالت می کند اصل در هر چیزی اطلاق است مگر اینکه نهی در مورد آن وارد شده باشد (نهی به

مكلفی که جستجو کرده رسیده باشد)، و چون مثلا تدخین نهی در مورد آن وارد نشده، مطلق است.

در رساله‌های مجرب از امام صادق علیه السلام

۴- الاستدلال بالعقل:

عقاب بر تکلیف احتمالی، عقاب بدون بیان است.

ImamSadiq.tv

عقاب بدون بیان ممتنع است از مولای حکیم صادر شود. ImamSadiq.tv

عقاب بر تکلیف محتمل ممتنع است از مولای حکیم صادر شود.

التعارض بین القاعدتين

اشکال: شبهه بدویه تحریمیه دارای ضرر محتمل است و هرچه که ضرر محتمل در آن باشد لازم است ترک شود.

نتیجه: شبهه بدویه تحریمیه لازم است ترک شود و در نتیجه احتیاط لازم می شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

در اینصورت تعارض بین دو قاعده عقلی واقع می شود، از طرفی عقاب بلا بیان قبیح است، پس ارتکاب مجاز است و از طرف دیگر دفع ضرر محتمل لازم است و ارتکاب ممنوع است.

جواب: احتمال ضرر در شبهه بدویه منتفی است زیرا احتمال عقاب ناشی از امور زیر است:

۱- صدور بیان از جانب مولی و رسیدن آن به عبد

۲- تمسک به براءت قبل از فحص

۳- عقاب بلا بیان امری غیر قبیح باشد

ImamSadiq.tv

۴- مولی غیر حکیم یا غیر عادل باشد. ImamSadiq.tv

درحالی که همه این موارد منتفی است در محل بحث ما